

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 64
van **JORIS NACHTERGAELE**
datum: 30 oktober 2020

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) - Rantsoentool melkvee

Het Rundveeloket van het ILVO lanceerde in oktober 2020 een rantsoentool voor lacterende melkkoeien. Met deze rekentool wordt het mogelijk voor de landbouwer om via een Excel-programma, dat gratis kan gedownload worden, het voeder van de lacterende melkkoeien te gaan samenstellen op een overzichtelijke manier zonder dat daarbij eigen analyses nodig zijn. De gemiddelde voederwaarden zijn immers opgenomen in de rekentool.

Gezien de grote impact van het rantsoen van de melkkoeien op de uitstoot van broeikasgassen en de moeilijke bedrijfseconomische afweging die de boer dient te maken met betrekking tot de veevoedermengelingen, kan deze tool naast een heel belangrijk economisch hulpmiddel ook een zeer interessante manier zijn om de landbouwer bewust te maken van de vele studies van het ILVO rond de optimale rantsoenering en de uitstoot van broeikasgassen.

1. Hoeveel keer werd de rantsoentool al gedownload sinds de lancering? Hoe evalueert de minister deze eerste periode met betrekking tot de populariteit van de tool?
2. Op welke manieren wordt getracht de zichtbaarheid van het bestaan van deze tool te verhogen bij de melkveehouders? Welke plannen zijn er nog?
3. Welke plannen heeft het ILVO verder met deze tool? Aan welke eventuele optimaliseringen wordt er gedacht bij nieuwe versies van de tool? Zijn er mogelijkheden om studies van het ILVO te integreren, zodat een optimale economische en ecologische bedrijfsvoering kan worden gepromoot bij de melkveehouders op basis van wetenschappelijke studies?
4. Wanneer staat er een evaluatie van deze tool gepland? Wat zal er worden geëvalueerd?
5. Hoe begroot de minister momenteel de kostprijs van dit project?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 64 van 30 oktober 2020

van **JORIS NACHTERGAELE**

1. De ILVO-Rantsoentool Melkvee werd actief verspreid via de nieuwsbrief van het Rundveeloket op 23/10/2020. Deze nieuwsbrief werd vanaf de lancering op 23/10/2020 tot 4/11/2020 door 50% van de abonnees geopend en de rantsoentool werd 75 keer gedownload. Gezien de korte tijdspanne en beperkte communicatie wordt de populariteit vrij hoog ingeschat. Naast de 75 downloads werden ook de begeleidende video's frequent bekeken (tutorials reeds 200 keer bekeken op YouTube).
2. Na de eerste verspreiding van de Rantsoentool via de nieuwsbrief van het Rundveeloket wordt een pauze voorzien in de actieve communicatie rond de tool. Dit om de eerste gebruikers de kans te geven de tool uit te proberen en eventuele technische of inhoudelijke feedback door te geven. Tot nu toe werden nog geen inhoudelijke opmerkingen ontvangen en werd enkel de vraag gesteld of er ook een versie beschikbaar is voor mensen zonder een Windows besturingssysteem.

In het voorjaar van 2021 wordt, na eventueel finetunen van de tool, verdere communicatie voorzien. Dit in gedrukte vorm in de vakpers.

Daarnaast wordt de Rantsoentool verspreid naar de reservelijst voor de Cursus Melkveevoeding 2020 die wegens de geldende corona-maatregelen niet zoals gepland zal doorgaan. In de volgende edities van de cursus Rundveevoeding (samenwerking van het Departement Landbouw en Visserij, Inagro, Hooibeekhoeve en ILVO) zal de Rantsoentool een vast onderdeel vormen en uitgebreid behandeld worden. Bedoeling is deze groep rundveehouders actief te betrekken bij de verdere aanpassingen en ontwikkelingen van de Rantsoentool.

De Rantsoentool zal opnieuw opgenomen worden in komende nieuwsbrieven van het Rundveeloket in 2021. Daarnaast zal de Rantsoentool meegenomen worden in de communicatie van verschillende lopende en nog op te starten projecten.

In een volgend Technisch Comité van het Rundveeloket (januari 2021) zal bij de aanwezige stakeholders gepolst worden naar de mogelijkheden om de Rantsoentool verder te verspreiden.

3. Voor volgende versies wordt gedacht aan een verdere optimalisering van de gebruikersinterface. Dit steeds met oog voor een goede balans tussen gebruiksgemak en technische performantie. Daarbij houden we steeds voor ogen dat de tools door een breed publiek gebruikt moeten kunnen worden en vooral de melkveehouders zelf in staat moeten stellen om meer inzicht te krijgen in hun eigen rantsoen(en). De mogelijkheden om de tool als online web-tool (eerder dan Excel-tool) beschikbaar te stellen worden eveneens afgetoetst. Ook hier moet een goede balans gevonden worden tussen technische mogelijkheden en praktisch gebruiksgemak. Inhoudelijk wordt de haalbaarheid van verschillende technische suggesties van gebruikers onderzocht. De vraag naar extra functionaliteiten staat echter vaak lijnrecht tegenover de noodzaak aan een eenvoudige en overzichtelijke interface. Beide aspecten verzoenen is hierin onze grootste bekommernis. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat een goede inschatting van bv. de klimaatimpact/CO₂-voetafdruk van een rantsoen niet een eenvoudige

optelsom is van de individuele impact van elk afzonderlijk voedermiddel. Dus een integratie van bv. de ecologische impact in deze rantsoentool is niet realistisch. Bovendien is het belangrijk te onderstrepen dat het hier gaat om een inschatting van de rantsoenen en rantsoensamenstelling. Om de ecologische impact van rantsoenen te kennen, moeten we beschikken over de gegevens van het effectief opgenomen rantsoen.

De Rantsoentool zal wel verder onderdeel vormen van de volgende versie van Routeplanner Melkvee. Op deze manier kan het rantsoen als belangrijke inputvariabele gebruikt worden om strategische keuzes beter te onderbouwen.

De Rantsoentool Melkvee omvat nu reeds de mogelijkheid om de efficiëntie van de productie zichtbaar te maken. De efficiëntie waarmee nutriënten, zoals stikstof, worden omgezet kan zo beter worden opgevolgd, waardoor verdere optimalisatie tot de mogelijkheden behoort. Als dusdanig kan de Rantsoentool een belangrijke meerwaarde bieden in tal van projecten in de rundveehouderij waarin ILVO betrokken is. De tool laat toe verschillende rantsoenen te simuleren en hun impact op technisch vlak beter in te schatten.

Concrete plannen (mits praktisch en budgettair haalbaar):

- a. Update Rantsoentool Melkvee: na interne en externe evaluatie, oplossen bugs, kleine aanpassingen in lay-out en interface;
 - b. Uitbreiden naar andere vee-categorieën: ontwikkelen van een rantsoentool voor jongvee en koeien in droogstand (melkvee) en voor jongvee, zoogkoeien en vleesstieren (vleesvee);
 - c. Koppeling met Routeplanner: koppelen van de rantsoentools met Routeplanner om deze laatste hierdoor verder te verfijnen (onderwerp van VLAIO-traject voorstel dat in LA-trajectoproep van 2019 werd ingediend);
 - d. Ontwikkelen online rantsoentool (webapplicatie): Uitwerken van rantsoentools op een online, afgeschermd en beveiligd platform.
4. Na de eerste verspreiding via de nieuwsbrief van het Rundveeloket eind oktober volgt een periode om externe feedback te verzamelen. Op het volgend technisch comité van het Rundveeloket (januari 2021) wordt eveneens een evaluatie gepland bij deze groep stakeholders. Na deze evaluatie wordt alle externe feedback gekoppeld aan de interne ervaring en optimalisatieplannen. ILVO vraagt aan zijn rundvee-onderzoekers eveneens de tool te gebruiken en hun ervaringen en suggesties te delen. Indien de externe feedback te beperkt zou zijn, kan een actieve oproep tot evaluatie in een volgende nieuwsbrief van het Rundveeloket opgenomen worden. Dit in de vorm van een korte online-enquête. In het voorjaar van 2021 kan een grondige evaluatie gebeuren en daaruit volgende aanpassingen ingepland worden.

De evaluatie zal alle aspecten van de Rantsoentool omvatten: technisch, inhoudelijk en strategisch. In de mate van de (technische) mogelijkheden wordt gestreefd de Rantsoentool op al deze vlakken verder te verbeteren.

5. De basis voor de rantsoentool is de meer dan 15 jaar expertise in rundveevoeding op ILVO. Deze ILVO-onderzoekers hebben zich jarenlang toegelegd op een Excel gebaseerde file om rantsoenberekeningen uit te voeren zowel voor proeven op het eigen proefbedrijf als op praktijkbedrijven. De omzetting van deze expertise werd de voorbije jaren meer concreet gemaakt en versneld vanuit de expertise die bij ILVO werd opgebouwd via de Routeplanner Melkvee. Dit heeft recent geresulteerd in de ontwikkeling van de Rantsoentool zoals die vandaag werd gepubliceerd. Dit met de nodige aandacht voor de verzoening tussen 'praktijkgericht', 'wetenschappelijk gefundeerd' en 'toegankelijk' voor de melkveehouder. Deze recente ontwikkeling werd tot nu toe opgenomen in de marge van andere projecten (o.a. Routeplanner Melkvee), via een jobstudent op eigen ILVO-middelen en in de reguliere werking van het

Rundveeloket. In die zin kan de ontwikkeling van de Rantsoentool beschouwd worden als een antwoord op een frequente en pertinente vraag uit de sector.

Wat de kostprijs van dit project betreft, wordt ingeschat dat het een 3-tal mensmaanden betreft bovenop de reeds jarenlang opgebouwde ILVO-expertise over rundveevoeding en beslissingstools. De minimale opvolging en eventuele aanpassingen van de huidige rantsoentool, wordt geschat op evenveel mensmaanden. De extra plannen die hierboven onder punt 2 tot 4 opgesomd worden zijn meer uitgebreid en zullen zeker een grotere personeelsinzet vereisen.